

İÇ KONTROL Kavramsal Çerçevesi

Nail ŞENGÜN - 2016

1

İÇ KONTROL
Neden
Gündemde ?

**KAMU İDARELERİ'nin
İç Kontrol ile ilgili Gündemi**

**AB Müktesebatı ile Uyum
çalışmaları kapsamında (32
Sayılı Mali Fasıll)**

**10 Aralık 2003'da kabul edilen
24 Aralık 2003'de Resmi
Gazetede**

**yayınlanması ile yürürlüğe
giren;**

**5018 Sayılı
Kamu Mali Yönetim ve Kontrol
Kanunu**

İle oluştu...

4

**KAMU 'da BAŞARILI
KURUMSAL ve MALİ YÖNETİM
İÇİN 4 ÖNEMLİ ARAÇ**

**STRATEJİK PLANLAMA
VE PERFORMANS
PROGRAMLARI**

**BÜTÇE/FAALİYET
RAPORLARI**

**5018
Sayılı Kanun**

İÇ KONTROL

İÇ DENETİM

5

Kamu Yönetiminde İÇ KONTROL Amaçları

İÇ KONTROL Sistemlerinin Ana Hedefleri

- ✓ İşletmelerin varlıklarını korumak
- ✓ Muhasebe bilgilerinin doğruluk ve güvenilirliğini sağlamak
- ✓ Faaliyetlerin verimliliğini ve politikaların uygunluğunu sağlamak
- ✓ Kaynakların ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak
- ✓ Yönetim tarafından belirlenmiş hedeflere ve amaçlara ulaşılmasını sağlamak.

BEŞİNCİ KISIM - İç Kontrol Sistemi

İç kontrolün amacı

Madde 56

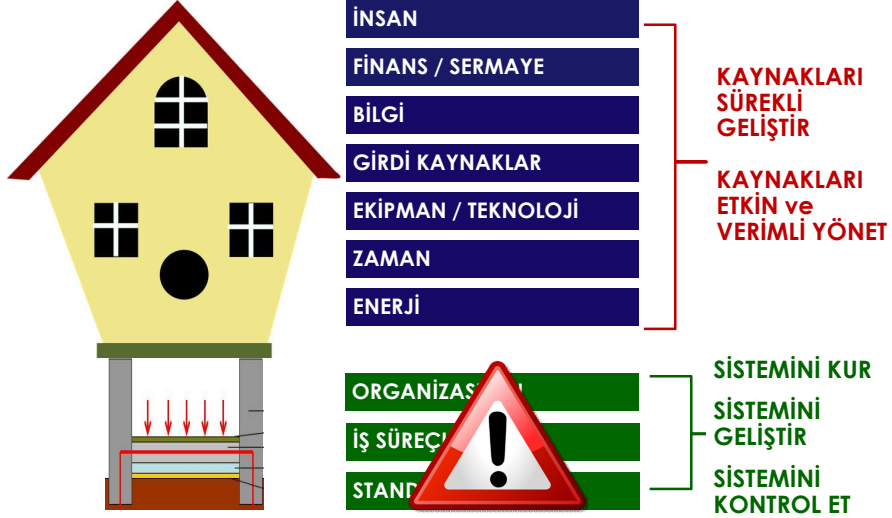
İç kontrolün amacı;

- Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
- Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını, Sağlamaktır.

İÇ KONTROL
Ne ile ilgilidir?

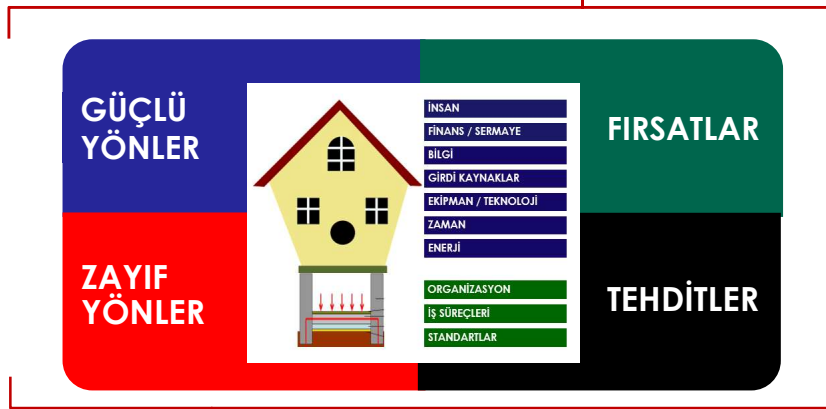
KURUMSAL BAŞARININ ŞİFRELERİ

10

KURUMSAL BAŞARININ ŞİFRELERİ

Güçlü Yönlerini Yönet, Fırsatları Değerlendir
KURUMUNU BAŞARIYA ve GELECEĞE TAŞI

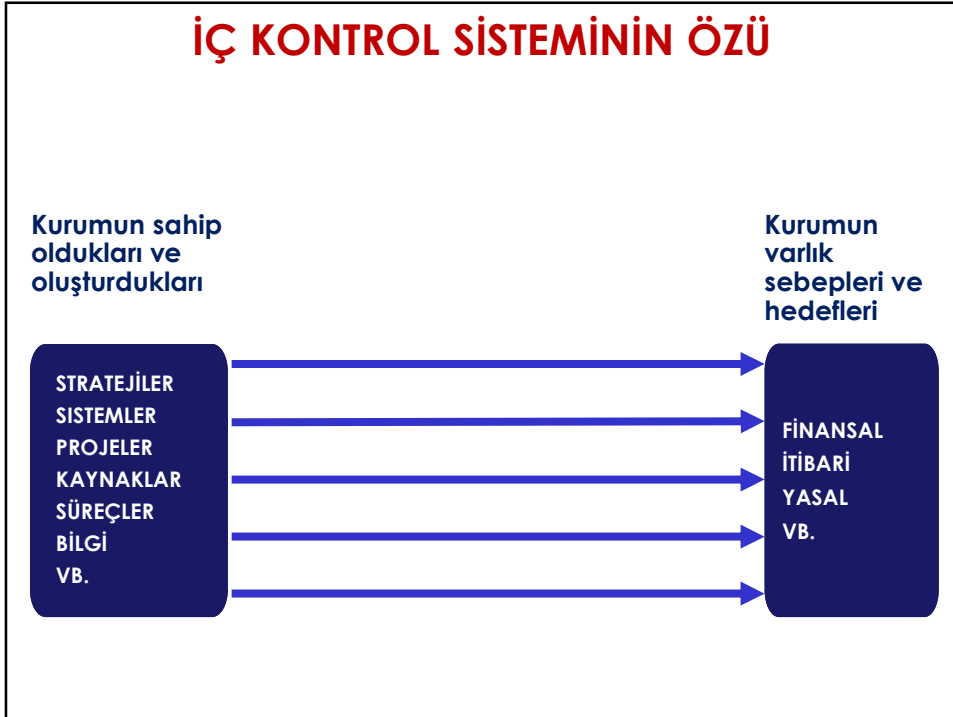
Zayıf Yönleri ve Tehditler için Tedbir Al

BUNLARIN BAŞINI BELAYA SOKMASINA İZİN VERME

İÇ KONTROL'ÜN İLĞİ ALANI

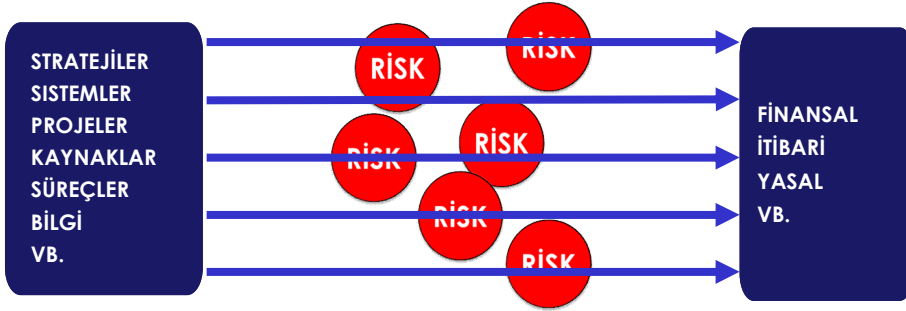
İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

Kurumun sahip oldukları ve oluşturdukları

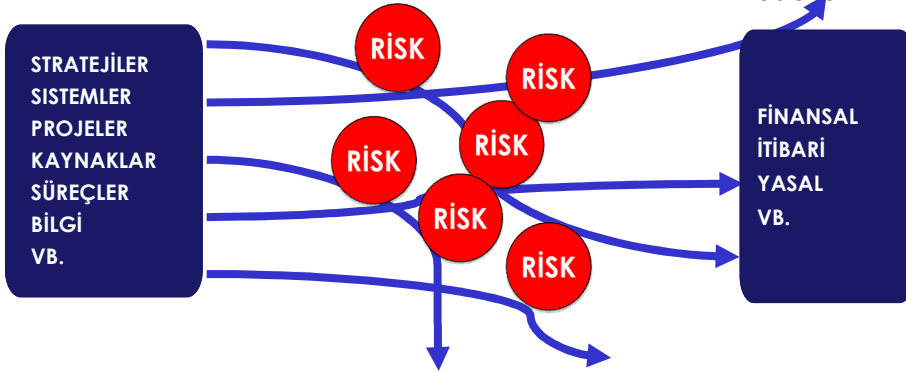
Kurumun varlık sebepleri ve hedefleri

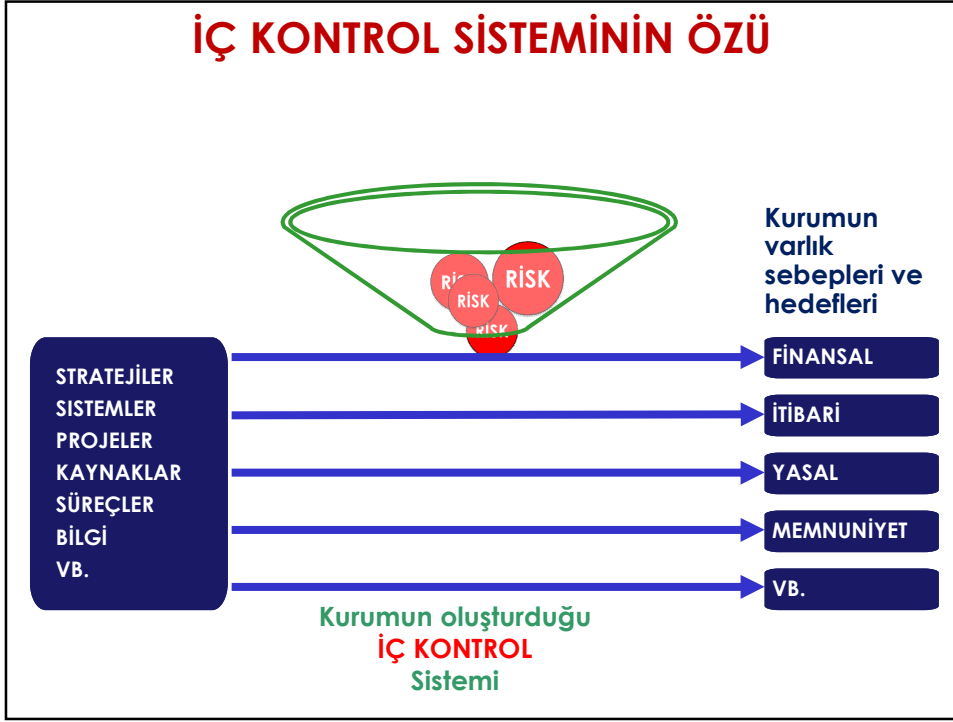
İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

Kurumun sahip oldukları ve oluşturdukları

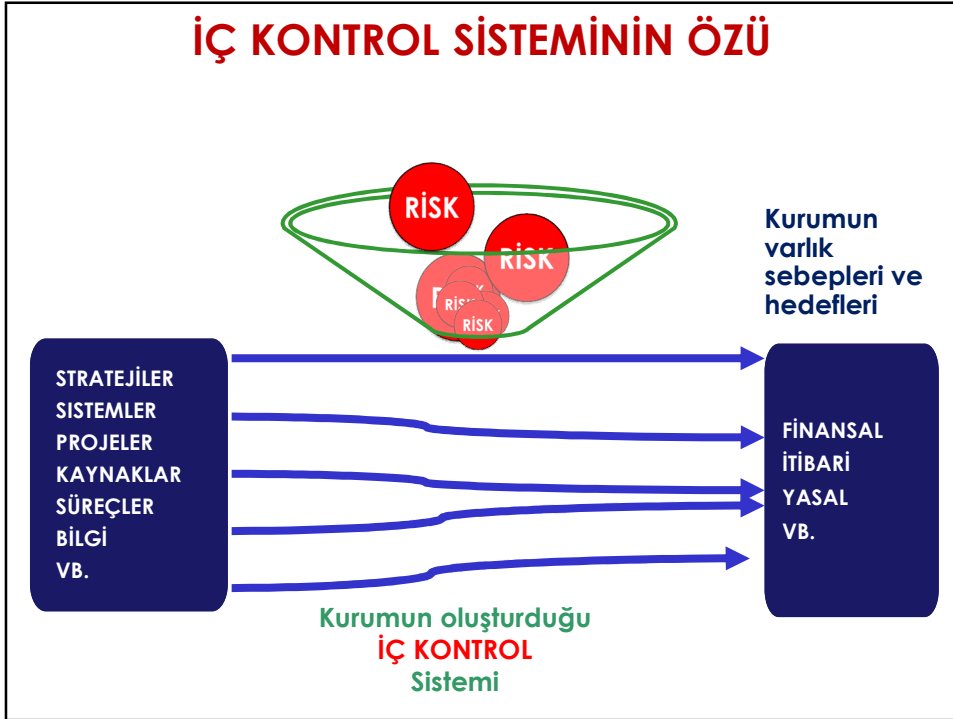
Kurumun varlık sebepleri ve hedefleri

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

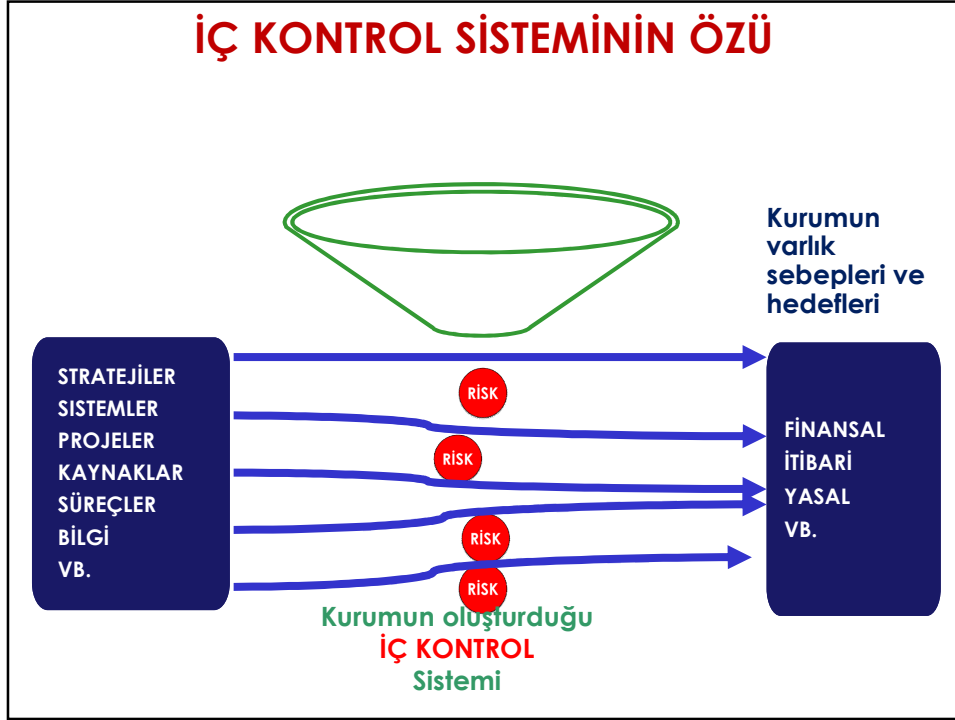

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN ÖZÜ

İç Kontrol Sisteminin Özü RISK'tir.

İÇ KONTROL Nedir?

İç Kontrol (Internal Control)

Yönetim kurulu, üst düzey yönetim ve kurumun diğer çalışanlarınca etkilenen;

- ✓ Operasyonların etkinliği ve verimliliği
- ✓ Raporlamaların güvenilirliği
- ✓ Yasa ve düzenlemelere uygunluk hedeflerinin yerine getirildiğine dair **makul bir güvence** sağlamak amacıyla tasarlanan bir süreçtir.

1992 Tarihli COSO Raporu

Neden Makul Güvence

- Belirsizliklerin hiç olmayacağı bir yaşam asla mümkün değildir.
- Önceden ön görülemeyecek risklerin her zaman var olacaktır.
- Kurumun kontrolü veya etkisi dışındaki faktörlerin olması kaçınılmazdır.
- Karar almada insan muhakemesi yanılabilir ve insan kaynaklı basit hatalar veya yanlışlıklar yüzünden krizler meydana gelebilir.
- İki ya da daha fazla kişinin gizlice anlaşmasıyla kontrolden kaçınılabılır.
- Yönetim kademeleri iç kontrol sistemini önemsemeyebilir.
- Özel durumlarda iç kontrol sisteminden taviz verme engellenemeyebilir.
- Kontroller yanlış tasarlanabilir.

Türk Kamu Yönetimi Yaklaşımında

İç Kontrol;

İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak, faaliyetlerin;

- Etkili, Ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,
- Varlık ve kaynakların korunmasını
- Muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,
- Malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini,

sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle; iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

5018 Sayılı KAMU MALİ YÖNETİMİ
VE KONTROL KANUNU

**İç Kontrol Bir
SİSTEMDİR.**

25

**İç Kontrol'ün Özü
RİSK'tir.**

26

İÇ KONTROL
Kimin İşidir?

Çalışanların Sorumlulukları

Çalışanlar kurumun iş süreçlerinde yürüttükleri iş adımları için risklerin belirlenmesinde, bu risklerle ilgili kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi ve uygulanmasında aktif rol oynarlar.

Yöneticilerin Sorumlulukları

Birimlerinin ve kendisinin içinde olduğu süreçlerle ilgili risklerin belirlenmesini ve kontrol faaliyetlerinin uygulanmasını sağlamalıdır.

Birimlerinde yürütülen iç kontrol faaliyetlerini izlemeli ve gerektiğinde yeni riskler için yeni kontrol faaliyetlerini geliştirmelidir.

29

İç Denetçiler'in Sorumlulukları

İç Denetim Bölümü ve İç Denetçiler

- Yürütülen faaliyetlerdeki risklerin doğru tespit edilip edilmediğini
- Riskleri kontrol altına alan kontrol faaliyetlerinin tanımlanıp tanımlanmadığını
- ve en önemlisi kontrollerin doğru olarak işletilip işletilmediğini izleme konusunda sorumluluk sahibidir.

30

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN
Üst düzey yöneticiler tarafından
desteklenmesine gerek yoktur.
Çünkü
SORUMLULUĞU ÜST DÜZEY
YÖNETİMİNDİR.

31

Üst Düzey Yöneticinin Sorumlulukları

İç kontrol sisteminin sahibi üst yöneticidir.

Üst yönetici: kurumda iç kontrol sisteminin kurulmasını ve işlemlerini sağlamakla birinci dereceden sorumludur.

Ayrıca üst düzey yönetici kendisinin içinde bulunduğu faaliyetlerin risklerinin analizini ve kontrol faaliyetlerinin tanımlamasını yapmalıdır.

Diğer yandan, 5018 sayılı Kanuna ekli (1) ve (II/B) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinde yürütülen Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum çalışmaları hakkında her yılın Ocak ayında üst yönetici tarafından ilgili Bakana bilgi verilir..

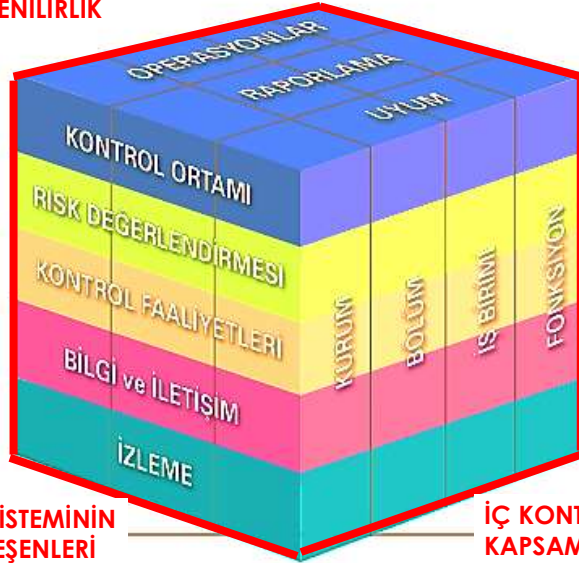
32

İÇ KONTROL Sistematığı

BÜTÜNLEŞİK İÇ KONTROL SİSTEMİ COSO KÜPÜ

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN
MAKUL GÜVENİLİRLİK
ALANLARI

İÇ KONTROL SİSTEMİNİN
UNURLARI/BİLEŞENLERİ

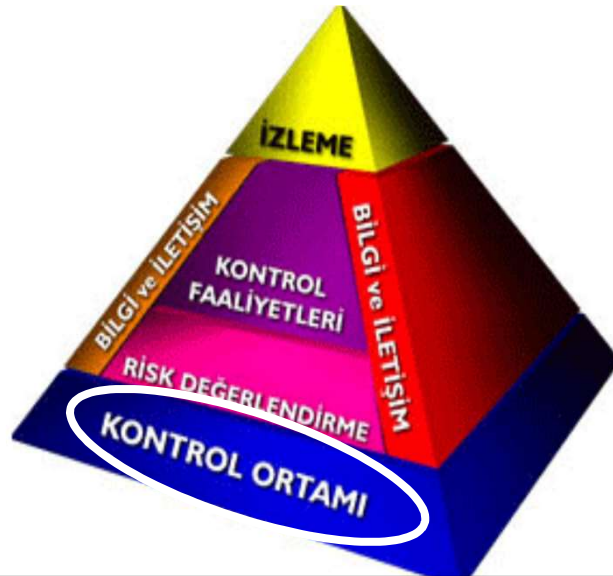
İÇ KONTROL SİSTEMİNİN
KAPSAM ve SEVİYESİ

İÇ KONTROL Unsurları

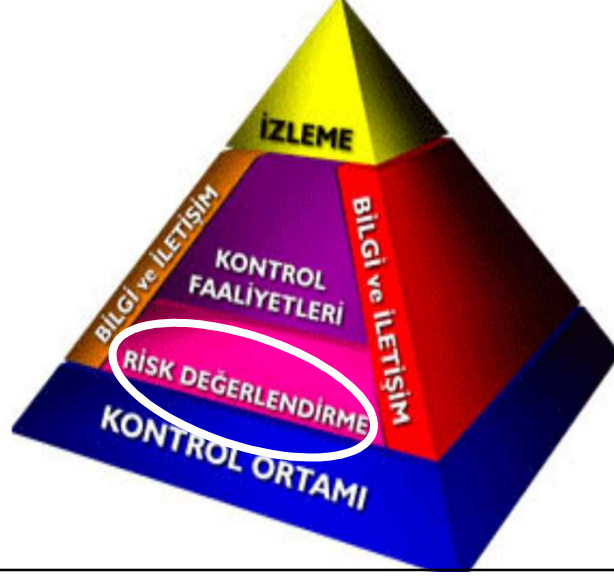

İÇ KONTROL SİSTEMİ UNSURLARI (BİLEŞENLERİ)

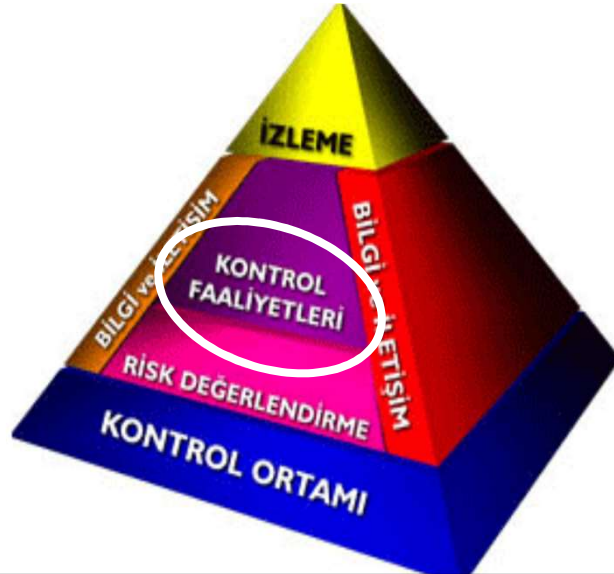
37

İÇ KONTROL SİSTEMİ UNSURLARI (BİLEŞENLERİ)

38

İÇ KONTROL SİSTEMİ UNSURLARI (BİLEŞENLERİ)

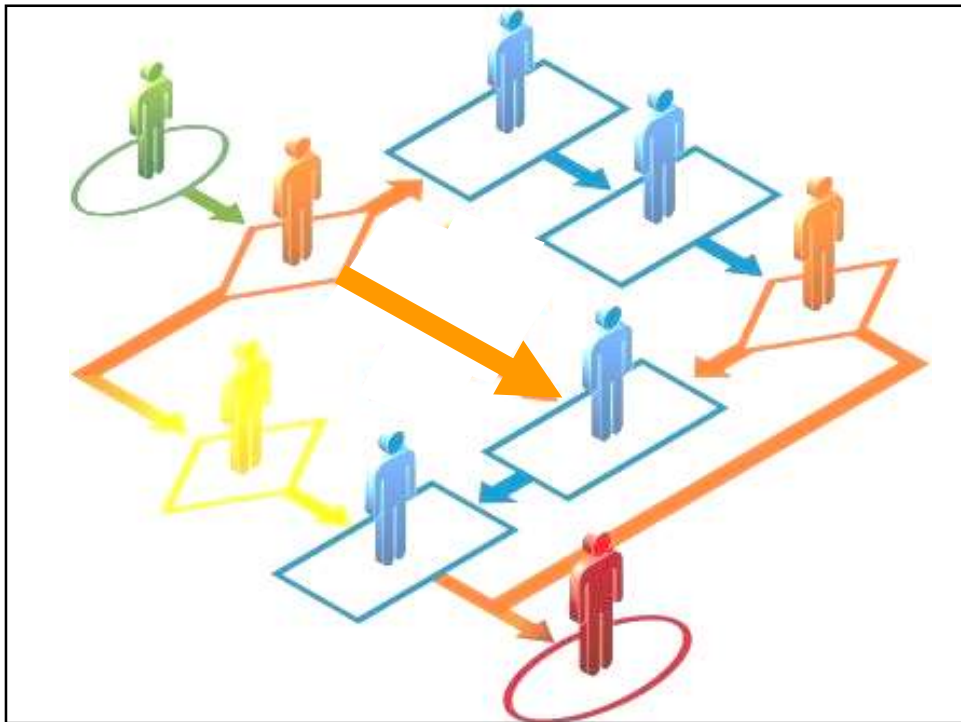
39

Kontrol
Faaliyetleri
Deyince...

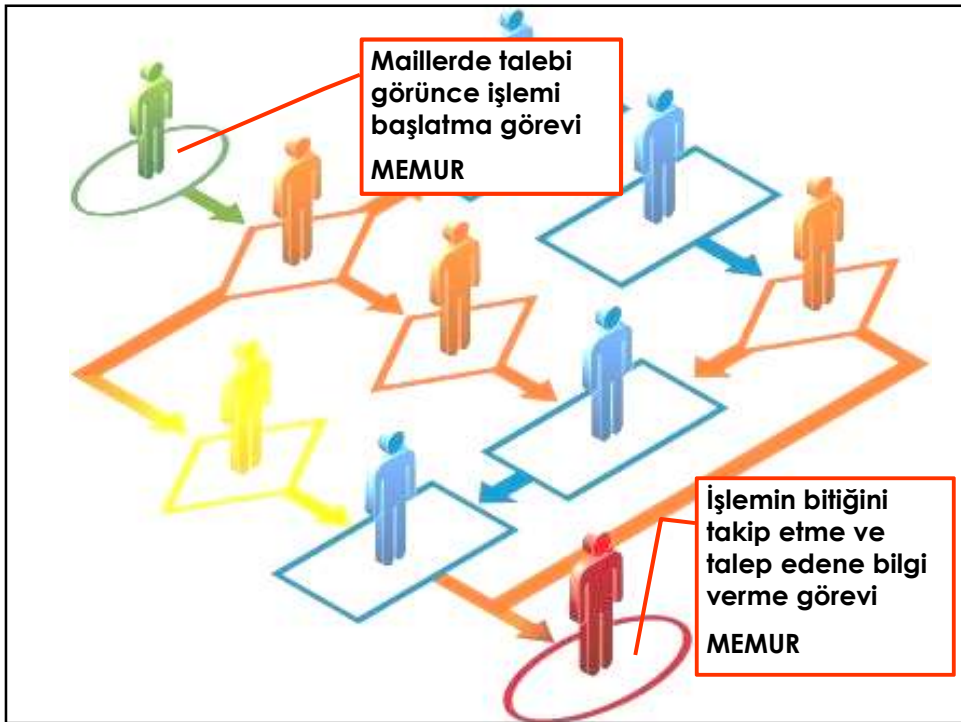
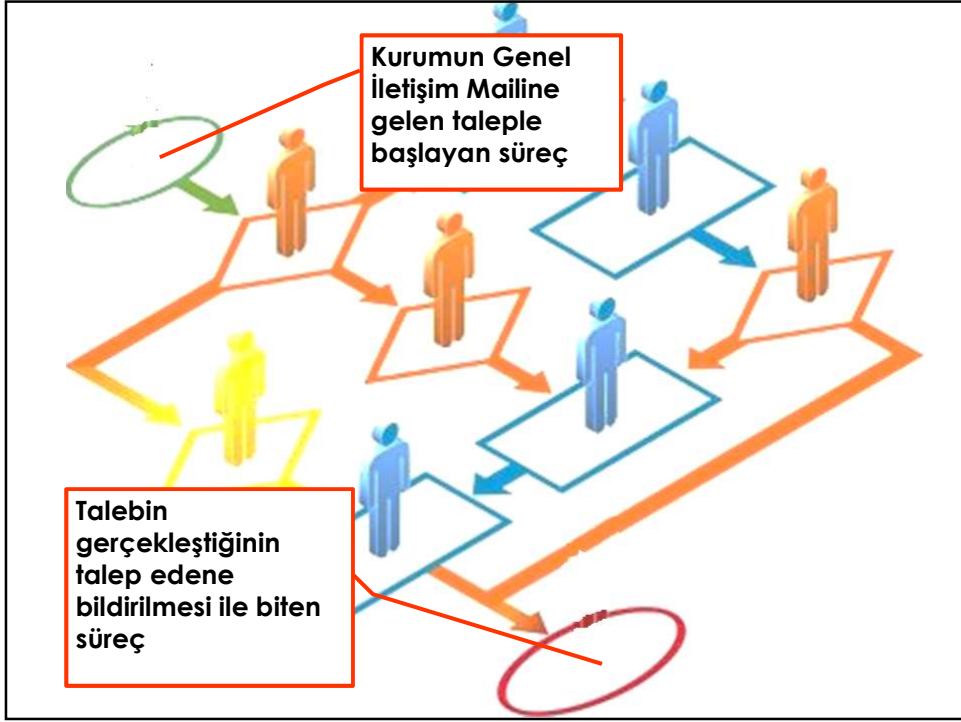

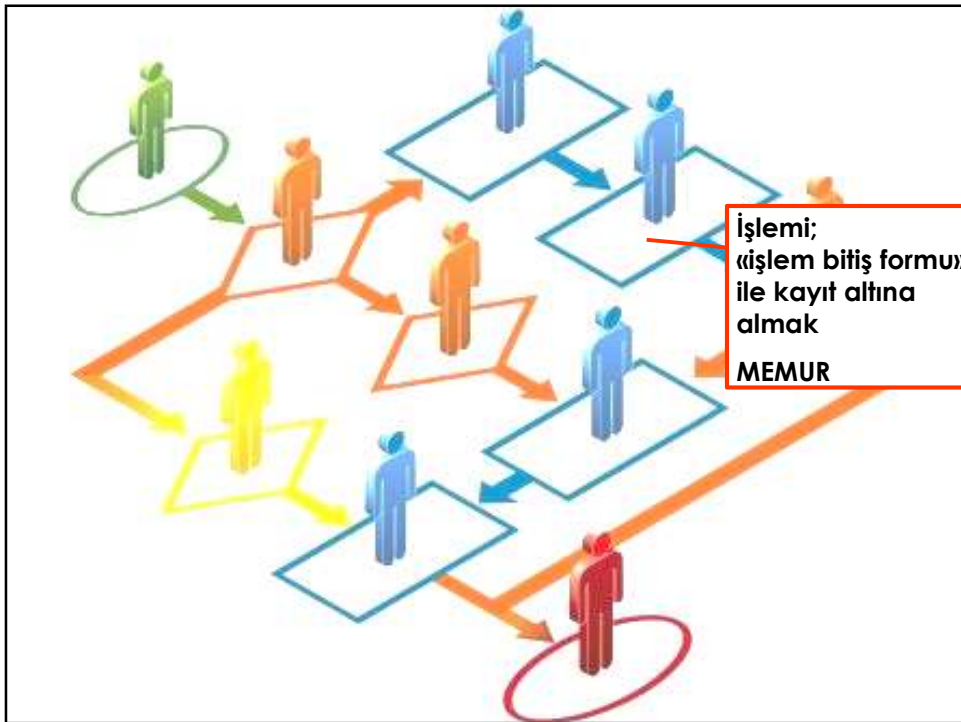
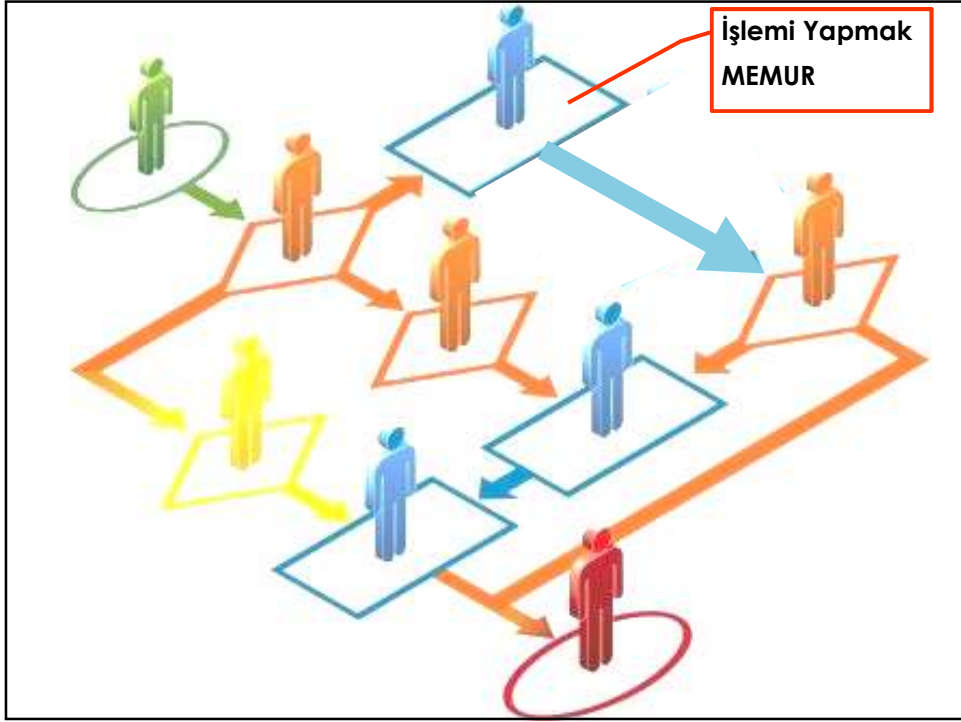

Bir faaliyetteki bir iş adımında veya faaliyetin tümünde olabilecek ve kuruma zarar verebilecek hatalar için

- Kontrol veya gözetime yarayan yeni iş adımları koymak
- Çalışanların yaptığı işi Bilgi işlem ortamına taşımak
- Kontrol Listeleri, check-list ve formlar hazırlamak
- Uyarıcı, yönlendirici talimatlar veya uyarı levhaları hazırlamak
- Riski gerçekleğinde zararı telafi edici tedbirler almak (Yangın Söndürme Araçları, Sigortalamak vb.)
- Hata olduğunda uyarıcı manuel veya otomatik sistemler geliştirmek
- Riskli bir iş adımı kaldırarak yenisini koymak

Vb. uygulamalar bir kontrol faaliyetidir.

İÇ KONTROL SİSTEMİ UNSURLARI (BİLEŞENLERİ)

55

İZLEME

Kurumun risklerine karşı geliştirdiği Kontrol Faaliyetlerinin kalitesi, uygulanma başarısı, sahiplenilmesi, amaçlara uygunluğu dzenli aralıklarla gözden geçirilmelidir.

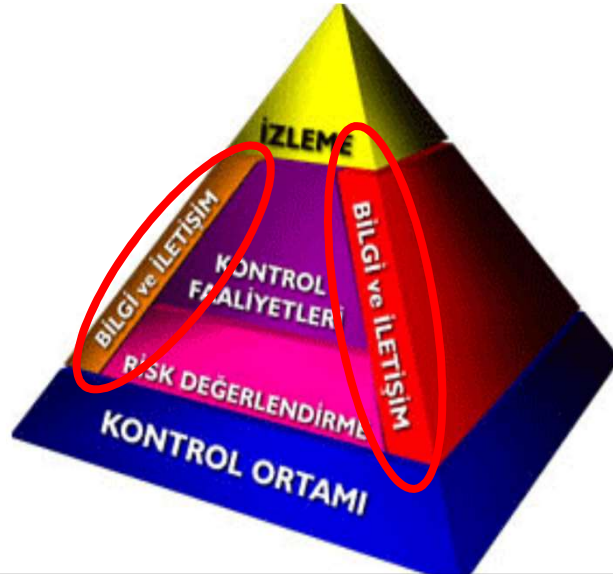
Oluřan yeni riskler için yeni kontrol faaliyetlerinin gerekliliđi veya belirlenmiş riskler için geliřtirilen kontrol faaliyetlerin yeterliliđi izleme faaliyetlerinin dzenliliđi, ciddiyeti ve etkililiđi ile mümkün olabilir.

İç Denetim birimlerinin İç Kontrol sistemine en önemli katkıları bu alanda olacaktır.

Uyursan Ölürsün

İÇ KONTROL SİSTEMİ UNSURLARI (BİLEŞENLERİ)

57

İÇ KONTROL Hakkında Yanlış Bilinenler Bilinmeyenler

- ✓ **İç Kontrol**, bir İç Denetim faaliyeti değildir...
- ✓ **İç Kontrol**, ön mali kontrol değildir.
- ✓ **İç Kontrol** Kalite İç Tetkiki değildir.
- ✓ **İç Kontrol** Teftiş/Denetleme değildir.
- ✓ **İç Kontrol** Performans Ölçüm Sistemi Değildir.
- ✓ **İç Kontrol**, yazılı prosedürler ile başlamaz.
- ✓ **İç Kontrol** Dönemsel veya periyodik bir faaliyet değildir.
- ✓ **İç Kontrol** Denetimcilerin veya belli bir pozisyonun işi değildir.

- ✓ **İç Kontrol**, mali bir konu veya sadece mali konular ile ilgili değildir.
- ✓ **İç Kontrol**, çalışanlara yeni bürokratik işler yüklemek zorunda değildir.
- ✓ **İç Kontrol** sadece büyük bölümlerin ve önemli işler için kurulan bir sistem değildir.
- ✓ **İç Kontrol** bir kere kurulup eskimeye bırakılacak bir sistem değildir.

İç Kontrol kaynakların etkin kullanıldığını, yolsuzluk olmayacağını, raporların doğruluğunu garanti etmez makul güvence verir.

**İÇ KONTROL
Sisteminin
İşleyişini
Engelleyecek
Kısıt ve
Yaklaşımlar**

İÇ KONTROL Sisteminin Düşmanları

- ✓ Çalışanlar sistemin kuruluşu esnasındaki iş yükünden kaçabilirler.
- ✓ Tanımlanan kontrol faaliyetleri önemsenmeyebilir veya zul olarak görülebilir.
- ✓ İki veya daha fazla çalışan aralarında gizlice anlaşarak kontrolleri etkisiz kılabilirler.
- ✓ Yönetimin iç kontrolleri etkisiz kılabilme yeteneği her zaman mevcuttur.
- ✓ İç kontrollerin tasarımının maliyeti; kurumlarda güçlü ve etkili kontrollerin yerine zayıf ve etkisiz kontrollerin oluşturulmasına neden olabilir.

Sonuç Olarak
İÇ KONTROL
Sistemi Size Ne
Kazandırır?

İÇ KONTROL

Şu Sorulara Cevap Vermenizi Kolaylaştırır

- ✓ Stratejik amaç ve hedeflerime ulaşabiliyor muyum?
- ✓ Süreçlerimi etkin, verimli ve mevzuata uygun olarak yönetebiliyor muyum?
- ✓ İşlerimi etkin ve verimli bir şekilde organize edebiliyor muyum?
- ✓ Personelimi doğru ve verimli kullanıyor muyum?
- ✓ Performansımı ve kurumsal itibarımı tehlikeye düşürebilecek ve hizmet kalitemi olumsuz etkileyebilecek risklerim neler ve bunları nasıl yönetir ve zarar görmekten kurtulurum?

65

İÇ KONTROL

Şu Risklere Karşı Makul Bir Güvence İçinde Olmanızı Sağlar

- ✓ Kaynaklarınızın hata veya kasıtlı olarak israf edilmesi
- ✓ Kurumsal itibarınızı sarsacak sonuçları olan uygunsuzluklar
- ✓ Kanunlar karşısında hesap vermekte güçlük çekeceğiniz durumlar
- ✓ Yanlış bilgi veya raporlar sonucu hatalı kararlar almak veya tasarruflarda bulunmak,
- ✓ Rapor verdiğiniz makamları güldürecek raporlar
- ✓ Vb

66

Kontrollü ve Risksiz
Günler Dileğimle...